Posudek školitele na diplomovou práce Šárky MESTEKOVÉ:
„ DIGITÁLNÍ FORENZNÍ ANTROPOLOGIE A POHLAVNÍ DIMORFISMUS PÁNVE RECENTNÍ POPULACE: IMPLIKACE PRO METODY ODHADU POHLAVÍ“.

Předkládaná diplomová práce řeší aktuální tématiku vhodnosti stávajících metod odhadu pohlaví podle kostry pro forenzní antropologii a zabývá se populačními rozdíly lineárních a rozměrů pohlavního dimorfizmu pánevní kosti v rozmezí půlstoletí v jedné (francouzské) evropské populaci. Sleduje, jakým způsobem proporční změny velikosti pánve ovlivnují metodu odhadu pohlaví podle pánevní kosti, kterou publikovali Murail se spolupracovníky v roce 2005.

Na 72 dvou stranách textu včetně příloh a při využití 114 bibliografických referencí a dvou internetových pramenů je podán srozumitelnou formou v 10 kapitolách, které jsou proporčně vyvážené. V první polovině diplomové práce je přehled problematiky, včetně cílů a hypotéz, materiál a zvolené postupy a v druhé polovině pak jsou výsledky a diskuze. Práce je zakončena závěrem a přehledem literatury. Po formální stránce práce splňuje kritéria, která jsou kladena na diplomové práce. Jediná výtka patří kvalitě obrázků 5.1. a 5.2. , které nejsou zcela čitelné. Pokud by čtenář DP očekával, že studie bude provedena na českém materiálu, dodávám na vysvětlenou, že volba materiálu z francouzské populace nezávisela na vůli či možnostech studentky, nýbrž odráží danou realitu. Srovnávací databázi pánevních rozměrů Olivierovy kolekce (10 rozměrů 60 mužských a 53 ženských pánevních kostí) z poloviny 20.století vlastním a tak jsem ji Šárce Mestekové poskytl.. Referenční soubor CT snímků 51 mužů a 55 žen ve formátu DICOM bylo snazší získat bez vynaložení finančních prostředků na Lékařské fakultě v Marseille (Francie). Dříve než autorka přistoupila k práci samotné, musela zvládnout segmentaci pánevních kostí z CT snímků, která z hlediska časových investic je ekvivalentní jakémukoliv jinému sběru materiálu v terénu, ať se jedná o živé jedince či ošetření archeologického souboru koster.

Vyjádřím-li se k obsahové stránce práce, teoretická kapitola nazvaná „Identifikace jedince“ shrnuje aktuální poznatky o pohlavním dimorfizmu kostry se zřetelem na pánev. Obsahuje přehled metod, které pánev k odhadu pohlaví užívají, ale udává i problémy, jenž disciplina musí řešit. Kapitola je ukončena přehledem faktorů a změn, které rozměry kostry ovlivňují. Je namístě poznamenat, že je až podivné, že biologická antropologie popisující mnoho desetiletí sekulární změny živých lidí neoslovila forenzní antropologii, která považovala populaci za neměnnou. Teprve poslední desetiletí přineslo potřebné změny a uvědomění si populační specificity nástrojů, ale i vzorků identifikovaných koster, které sloužily a často slouží k návrhu metod.

V tomto kontextu je cíl práce jasný a nepotřebuje bližšího vysvětlení a byl již naznačen v prvním odstavci mého posudku.

Zvolené metody považuji za adekvátní a vzhledem k obsahu i rozsahu DP, odpovídají otázkám a hypotézám – základní statistika rozšířená o jeden index pohlavního dimorfizmu. Diachronní změny (sekulární trend) jsou hodnoceny běžným ukazatelem, užívaným i v klinické antropologii a tím je z-skore. Vítám, že autorka se nenechala zlákat možnostmi „statistiky pro statistiku“ a postupovala způsobem, který je diktován potřebami praxe. Výsledky jsou prezentovány stručnou a srozumitelnou formou. Ukázaly, že pánevní rozměry za posledních 50 let se mění, jejich proporce jsou zachovány u obou pohlaví. Z mého pohledu se jedná spíše o oscilace, než o výrazný trend. Důkazem toho je i výsledek druhé části práce- test spolehlivosti metody Murail et al (2005), kterou autoři považují za populačně nespecifickou jak z teoretického hlediska (funkce, které formují velikost dimorfizmu se nemohou u druhu měnit), tak z praktického (souborem je metapopulace jedinců z různých období a různého geografického původu). Šárka Mezteková ukázala, že metoda odhadu pohlaví podle pánevní kosti (DSP) je spolehlivou i v současné populaci. Ukázala, že i rozměry, získané z CT snímků jsou vhodné pro užití a to znamená, že i metodu lze používat v souborech získaných digitální osteologií. Odmítá tak nepřímo i názor Deckera a spolupracovníků (2011), kteří se domnívají, že „***nová doba***, (tedy virtuální determinace pohlaví) ***potřebuje nové nástroje*** (jiné než ty, které jsou odvozené ze souborů identifikovaných koster minulosti).“ Test reliability potvrdil i vhodnost různých kombinací rozměrů z celkového počtu deseti, užitých metodou DSP. Ukázal, že snížením počtu rozměrů dosahujeme stále vysoké spolehlivosti správného odhadu pohlaví bez navýšení počtu špatně určených jedinců (chyba klasifikace). V takovém případě však pouze snižujeme možnost odhadnout pohlaví nálezu, protože se snížením počtu rozměrů se zvyšuje počet jedinců, u kterých pohlaví nebylo možno určit. Závěry jsou jasně formulované a svědčí o schopnostech odborné práce diplomantky.

ZÁVĚR.

Diplomová práce Šárky Mestekové splnila požadavky, kladené na tuto formu závěrečných prací. Cíl, který si práce klade byl beze zbytku splněn a odpovědi na položené otázky jsou plně uspokojivé. Řešení úkolu bylo provedeno s rozmyslem a v práci je zachována proporce mezi teoretickou a vlastní prací. Dokumentace je vhodná a přiměřená. Co se formální stránky týče, je psána srozumitelným jazykem, výběr pramenů odráží stav discipliny a je rovněž přiměřený. Celkově mám z práce velmi dobrý dojem a získané výsledky mohou být zajímavé pro odbornou veřejnost, doporučuji je proto k publikovat.
Navrhuji známku VÝBORNĚ.

V Praze, 28.srpna 2012-08-27 Jaroslav Brůžek